

Zadeva C-98/22**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

14. februar 2022

Predložitveno sodišče:

Cour d'appel de Paris (Francija)

Datum predložitvene odločbe:

2. februar 2022

Tožeča stranka:

Eurelec Trading SCRL

Tožene stranke:

Ministre de l'Économie et des Finances

Scabel SA

Groupement d'Achat des Centres Édouard Leclerc (GALEC)

Association des Centres distributeurs Édouard Leclerc (ACDLEC)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Spor v postopku v glavni stvari poteka med ministre français de l'Économie et des Finances (francoski minister za gospodarstvo in finance) in dvema belgijskima družbama: Eurelec, družbo belgijskega prava s sedežem v Bruslju, ki je center za pogajanja o cenah in nabavo, ki sta jo ustanovili francoska skupina Leclerc in nemška skupina Rewe, in Scabel, družbo belgijskega prava s sedežem v Bruslju, ki deluje kot posrednica med družbo Eurelec ter francoskimi in portugalskimi regionalnimi nabavnimi centri skupine Leclerc. Stranki v sporu sta tudi dve francoski podjetji: nacionalni nabavni center skupine Leclerc, ki se pogaja o letnih okvirnih pogodbah s francoskimi dobavitelji (GALEC), in združenje distribucijskih centrov E Leclerc (ACDLEC).

- 2 Francoski minister za gospodarstvo in finance (v nadaljnjem besedilu: minister) je po preiskavi, ki je potekala med letoma 2016 in 2018, sumil, da je družba Eurelec v Belgiji izvajala ravnanja, ki bi lahko omejevala konkurenco, v razmerju do dobaviteljev s sedežem v Franciji. Družbe Eurelec, Scabel, GALEC in ACDLEC zanikajo ravnanja, ki se jim očitajo.
- 3 Minister je proti tem štirim družbam vložil tožbo pri tribunal de commerce de Paris (sodišče za gospodarske zadeve v Parizu, Francija), s katero je med drugim zahteval, naj se ugotovi, da so ravnanja teh družb, s katerimi se na eni strani od dobaviteljev zahteva, da za sklenitev pogodbe sprejmejo uporabo belgijskega prava, da se jim onemogoči uporaba ugodnejših določb javnega reda, ki so določene v code de commerce français (francoski trgovinski zakonik), zlasti tistih, ki omogočajo prosta pogajanja o pogodbi na podlagi splošnih pogojev poslovanja dobavitelja, in s katerimi se na drugi strani z uporabo organiziranih in daljnosežnih povračilnih ukrepov dobaviteljem nalaga, da znatno znižajo „trojne neto“ cene iz prejšnjega leta brez kakršnega koli nadomestila, ustvarila znatno neravnotežje v pravicah in obveznostih strank.
- 4 Tribunal de commerce de Paris (sodišče za gospodarske zadeve v Parizu) je s sodbo z dne 15. aprila 2021 odločilo, da je ugovor nepristojnosti, ki so ga vložile družbe, dopusten, vendar neutemeljen. Zavrnilo je tudi predloge teh družb za sprejetje predhodne odločbe v zvezi z razlago Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1) (v nadaljevanju: Uredba Bruselj Ia). Navedeno sodišče se je v okviru spora izreklo za pristojno za odločanje o skladnosti s členom L442-6 (postal L442-11) trgovinskega zakonika na francoskem ozemlju in stranke napotilo na poznejšo obravnavo o utemeljenosti zahtevkov.
- 5 Družbi Scabel in Eurelec sta z vlogama z dne 18. in 21. maja 2021 zoper to sodbo vložili pritožbo pri Cour d'appel de Paris (višje sodišče v Parizu, Francija).
- 6 Cour d'appel de Paris (višje sodišče v Parizu) (predložitveno sodišče) mora torej ugotoviti, ali so francoska sodišča pristojna za odločanje o tožbi, ki so jo francoski organi vložili proti družbam s sedežem v Belgiji, s katero zahtevajo ugotovitev, sankcioniranje in odpravo ravnanj, ki naj bi omejevala konkurenco v razmerju do dobaviteljev s sedežem v Franciji.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari glede civilne in gospodarske narave tožbe ministra v smislu Uredbe Bruselj Ia

- 7 Po mnenju družbe Eurelec se lahko ta postopek na podlagi narave in predmeta tožbe ministra ter dokazna sredstva, ki jih je ta uporabil v utemeljitev te tožbe, izključi s področja uporabe Uredbe Bruselj Ia. V zvezi s tem ta družba opozarja, da pravilo nacionalnega prava, ki se uporablja za vsebino spora, ne more biti podlaga za mednarodno pristojnost francoskih sodišč, tudi če gre za prisilno določbo.

- 8 Družbi Eurelec in Scabel, ki zatrjujeta, da pojma „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1 Uredbe Bruselj Ia ni mogoče razlagati s sklicevanjem na nacionalno pravo države članice, trdita, da tožba ministra po svoji naravi in predmetu spada na področje izvajanja prerogativ javnih oblasti, ki se kaže v izvajanju pooblastil, ki odstopajo od pravil splošnega prava, ki veljajo v razmerjih med posamezniki, tako da spor ne spada med civilne in gospodarske zadeve.
- 9 Po njenem mnenju se naložitve civilne globe ne sme zamenjevati s pravico posameznikov, da zahtevajo odškodnino za škodo, ki so jo neposredno utrpeli, minister pa uporablja dokaze, pridobljene s prerogativami javne oblasti, v obravnavanem primeru s pregledi in zasegi v prostorih družb ACDLEC in GALEC na podlagi člena L 450-4 trgovinskega zakonika, medtem ko postopkovnih možnosti, ki jih imajo posamezniki na podlagi člena 145 zakonika o civilnem postopku, ni mogoče enačiti s preiskovalnimi pooblastili, ki jih imajo na voljo javni organi. V zvezi s tem trdita, da lahko vsaka fizična ali pravna oseba, tudi oseba javnega prava, ukrepa na podlagi člena 145 code de procédure civile (zakonika o civilnem postopku), kar pa ne velja za člen L 450-4 trgovinskega zakonika. Poleg tega preprečevanje ukrepa za pridobivanje dokazov *in futurum*, odrejenemu na podlagi člena 145 zakonika o civilnem postopku, ni kaznivo dejanje, medtem ko je preprečevanje pregleda in zasega, ki ju opravi generalni direktorat za konkurenco, varstvo potrošnikov in preprečevanje goljufij pri ministrstvu za gospodarstvo in finance, kaznivo dejanje preprečitve preiskave (člen L 540-8 trgovinskega zakonika).
- 10 Družba Eurelec tudi opozarja, da je Cour de cassation (kasacijsko sodišče, Francija) v sodbi z dne 6. julija 2016, št. 15-21.811, priznalo, da je tožba ministra po svoji naravi in predmetu del prerogativ javne oblasti, ki so pridržane ministru.
- 11 Minister meni, da njegovi zahtevki spadajo na stvarno področje uporabe uredbe Bruselj Ia in da ni nobenih težav pri razlagi niti razumnih dvomov, ki bi lahko utemeljevali predložitev vprašanj za predhodno odločanje, glede na odgovore iz sodbe z dne 16. julija 2020, Movic in drugi (C-73/19, EU:C:2020:568), ter da interes za predlog za sprejetje predhodne odločbe ni izkazan, domnevna neuporaba navedene uredbe pa ne utemeljuje pristojnosti tujega sodišča.
- 12 Minister trdi, kot je navedlo Sodišče v sodbi z dne 16. julija 2020, Movic in drugi (C-73/19, EU:C:2020:568), da „delovanja v splošnem interesu ni mogoče zamenjevati z izvajanjem prerogativ javne oblasti“, da so določbe člena L 442-6(1), točka 2, trgovinskega zakonika zavezujoče in namenjene varovanju francoskega gospodarskega javnega reda ter da deluje v splošnem interesu, da bi dosegel naložitev civilne globe. Minister meni, da je glede na to, da je namen njegove tožbe varstvo francoskega gospodarskega javnega reda, povsem naravno, da o tej tožbi odloča francosko sodišče, kot je navedlo Cour de cassation (kasacijsko sodišče) v zgoraj navedeni sodbi z dne 6. julija 2016.
- 13 Glede uporabe svojih preiskovalnih pooblastil meni, da je treba fazo preiskave razlikovati od faze sodnega postopka, in trdi, da je merilo za uporabo Uredbe

Bruselj Ia dejanska uporaba teh dokazov in ne način njihovega zbiranja. V zvezi s tem se sklicuje na sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Szpunarja v zadevi Movic in drugi (C-73/19, EU:C:2020:297, točka 59), in dodaja, da v zadevi Movic izvajanje preiskovalnih pooblastil državnih nadzornih organov, ki je privedlo do ugotovitev, na katerih je temeljila njihova tožba, ni preprečilo uporabe Uredbe Bruselj Ia. Poudarja, da se sodišča, ki so odločala o takih dokazih, nikoli niso izrekla za nepristojna, tudi kadar so bila vpletena tuja podjetja, kot v zadevah Apple, Expedia ali celo Booking, in da ne bi bilo dosledno, če bi se uporaba uredbe spreminjala glede na naravo dokazov.

Nazadnje dodaja, da je s svojo tožbo v enakopravnem položaju s toženimi strankami, saj za zadevne družbe veljajo pravila iz zakonika o civilnem postopku, ki se uporabljajo za vse stranke v postopku, z vsemi pripadajočimi jamstvi, ter da sta opredelitev kršitve in morebitna sankcija predmet suverene presoje sodišča, ki odloča o zadevi.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

14 Minister svojo tožbo opira na člen L 442-6(I), točka 2, francoskega trgovinskega zakonika v različici pred odlokom št. 2019-359 z dne 24. aprila 2019 o prenovi naslova IV knjige IV trgovinskega zakonika, ki s členom 2 določbe navedenega člena nadomešča z določbami člena L 442-1(I) istega zakonika.

15 (Nekdanji) člen L 442-6 trgovinskega zakonika določa: „I. Vsak proizvajalec, trgovec, izdelovalec ali oseba, vpisana v obrtni register, nosi odgovornost in mora povrniti nastalo škodo, če:

[...]

2. trgovinskemu partnerju naloži ali poskusi naložiti obveznosti, ki povzročajo znatno neravnotežje med pravicami in obveznostmi strank.

[..]

III. Tožbo pri pristojnem civilnem ali gospodarskem sodišču lahko vložijo vsaka oseba, ki izkaže upravičeni interes, državni tožilec, minister, pristojen za gospodarstvo, ali predsednik organa, pristojnega za konkurenco, kadar zadnje navedeni v zadevah iz svoje pristojnosti ugotovi ravnanja, navedena v tem členu.

[...]“.

16 Tožene družbe prerekajo pristojnost francoskega sodišča za odločanje o tožbi ministra proti belgijskima družbama. V tej zadevi je torej treba ugotoviti, ali je sodišče države članice pristojno za odločanje o tožbi, ki jo organi te države vložijo proti družbam s sedežem v drugi državi članici, s katero predlagajo ugotovitev,

sankcioniranje in odpravo ravnanj, ki domnevno omejujejo konkurenco v razmerju do dobaviteljev s sedežem v državi članici, v tem primeru v Franciji.

- 17 Ali se uporablja Uredba Bruselj Ia, ki v členu 1(1) določa: „[t]a uredba se uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, ne glede na naravo sodišča. Zlasti ne zajema davčnih, carinskih ali upravnih zadev ali odgovornosti države za dejanja in opustitve pri izvajanju državne oblasti (*acta iure imperii*)“?
- 18 Sodišče (sodba z dne 16. julija 2020, C-73/19, EU:C:2020:568) je presodilo, da je treba člen 1(1) Uredbe Bruselj Ia razlagati tako, da tožba med organi države članice in trgovci s sedežem v drugi državi članici, v okviru katere ti organi primarno zahtevajo, naj se ugotovi obstoj kršitev, ki pomenijo domnevno nezakonite nepošteno poslovne prakse, in naj se odredi prenehanje teh praks, ter dodatno, naj se odredijo ukrepi za objavo in naj se naloži denarna kazen, spada pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“ iz te določbe.
- 19 Sodišče je v sodbi Movic navedlo:
- v točki 33, da je treba pojem „civilne in gospodarske zadeve“ šteti za samostojen pojem, ki ga je treba razlagati s sklicevanjem na, po eni strani, cilje in sistem navedene uredbe ter, po drugi strani, splošna načela, ki izhajajo iz vseh nacionalnih pravnih redov;
  - v točki 34, da nujnost zagotovitve pravilnega delovanja notranjega trga in nujnost, da se zaradi usklajenega delovanja pravosodja prepreči, da bi bile v državah članicah izdane nezdržljive odločbe, zahtevata široko razlago pojma „civilne in gospodarske zadeve“;
  - v točki 35, da je že večkrat odločilo, da nekateri spori med javnim organom in subjektom zasebnega prava sicer lahko spadajo na področje uporabe Uredbe Bruselj Ia, vendar je drugače, kadar javni organ ravna v okviru izvajanja javne oblasti;
  - v točki 36, da izvajanje prerogativ javne oblasti s strani ene stranke spora, ker ta izvaja pooblastila, ki odstopajo od splošnih pravil, veljavnih v razmerjih med posamezniki, tak spor izključuje iz „civilnih in gospodarskih zadev“ v smislu člena 1(1) Uredbe Bruselj Ia;
  - v točki 37, da je treba za to, da bi se ugotovilo, ali zadeva spada pod pojem „civilne in gospodarske zadeve“ v smislu člena 1(1) Uredbe Bruselj Ia in posledično na področje uporabe te uredbe, ugotoviti, kakšna sta pravno razmerje med strankami spora in predmet spora, oziroma preučiti podlago in podrobna pravila za uveljavljanje vloženega pravnega sredstva;
  - v točki 57, da le če javni organ zaradi uporabe nekaterih dokazov dejansko ni v enakem položaju kot oseba zasebnega prava v okviru podobnega spora, naj bi bilo torej treba šteti, da je tak organ v zadevnem primeru uporabil prerogative javne oblasti;

- v točki 59, da iz informacij, s katerimi razpolaga Sodišče, ni razvidno, da bi belgijski organi v okviru postopka, ki poteka pred predložitvenim sodiščem, kakor koli uporabili dokaze, ki bi jih pridobili na podlagi svojih prerogativ javne oblasti, kar mora po potrebi preveriti predložitveno sodišče.
- 20 Predložitveno sodišče se sprašuje, ali je rešitev iz te sodbe mogoče uporabiti v tožbi zaradi znatnega neravnotežja, ki jo je vložil minister in s katero se zahteva ugotovitev obstoja ravnanja, ki omejuje konkurenco. To sodišče meni, da je za odgovor na to vprašanje treba tožbo, ki jo je minister vložil proti družbam belgijskega prava, preučiti z vidika francoskega sistema.
  - 21 (Nekdanji) člen L 442-6 trgovskega zakonika določa, da oškodovanec sicer lahko zahteva povrnitev škode, povzročene z zadevnimi ravnanji, in naložitev odprave ravnanj ali ničnost klavzule, vendar lahko samo minister in državno tožilstvo zahtevata, da se storilcu teh ravnanj naloži plačilo civilne globe.
  - 22 Poleg tega, da ministru, ki deluje v javnem interesu, ni treba utemeljiti svojega pravnega interesa za uvedbo postopka in lahko vloži tožbo, ki je v skladu z zgoraj navedeno sodbo Cour de cassation (kasacijsko sodišče) z dne 6. julija 2016 opredeljena kot avtonomna, lahko uporabi tudi svoja preiskovalna pooblastila.
  - 23 V obravnavani zadevi je minister predložil dokaze, zbrane v prostorih družb ACDLEC in GALEC na podlagi določb člena L 450-4 trgovskega zakonika, ki mu omogočajo, da za to pooblaščenim uradnim osebam organa za konkurenco naroči, da opravijo preglede katerihkoli prostorov in zasežejo dokumente in morebitne nosilce podatkov. Za tako zbrane dokaze kljub temu velja načelo kontradiktornosti v civilnem postopku.
  - 24 Za primerjavo, pri pridobivanju dokazov posamezniki nimajo na voljo teh prerogativ, ampak ukrepe za pridobivanje dokazov *in futurum*, ki se lahko odredijo na podlagi člena 145 zakonika o civilnem postopku na zahtevo katere koli fizične ali pravne osebe, tudi osebe javnega prava, kot so odredba za predložitev listine, pridobitev izvedenskega mnenja in zavarovanje z rubežem, ki ga opravi sodni izvršitelj. Ti dokazni ukrepi se lahko odredijo na zahtevo, to je brez možnosti nasprotne stranke, da se o njej izjavi, če se izkaže, da so potrebni.
  - 25 Poleg tega preprečevanje ukrepa za pridobivanje dokazov *in futurum*, odrejenega na podlagi člena 145 zakonika o civilnem postopku, ni kaznivo dejanje, medtem ko preprečevanje pregledov in zasegov, ki jih opravijo za to pooblaščenimi uradniki, pomeni kaznivo dejanje preprečitve preiskave.
  - 26 Predložitveno sodišče se zato sprašuje, ali minister, kadar – tako kot v obravnavanem primeru – uporabi svoja posebna preiskovalna pooblastila, da bi ugotovil obstoj ravnanj, ki ustvarjajo znatno neravnotežje v pravicah in obveznostih strank, in od sodišča zahteva, naj za njihovo sankcioniranje naloži civilno globo, pri vložitvi tožbe uporablja prerogativo javne oblasti, zaradi katere se lahko ta tožba izključi s področja uporabe Uredbe Bruselj Ia, ker ne spada na področje civilnih in gospodarskih zadev.

- 27 Glede na posebno naravo tožbe ministra v francoskem nacionalnem pravnem redu tako obstaja razumen dvom o tem, ali tožba, kakršno je v tej zadevi vložil minister, spada na stvarno področje uporabe Uredbe Bruselj Ia, ki se uporablja v „civilnih in gospodarskih zadevah“, kar utemeljuje predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU.
- 28 Predložitveno sodišče je prekinilo postopek in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba pojem ‚civilne in gospodarske‘ zadeve, opredeljen v členu 1(1) Uredbe št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, razlagati tako, da na področje uporabe te uredbe spada tudi tožba – in sodna odločba, izdana na njeni podlagi – (i) ki jo je vložil francoski minister za gospodarstvo in finance na podlagi (nekdanjega) člena L 442-6(I), točka 2, francoskega trgovinskega zakonika zoper belgijsko družbo, (ii) s katero se predlaga ugotovitev in odpravo ravnanj, ki omejujejo konkurenco, ter naložitev civilne globe domnevnemu storilcu teh ravnanj, (iii) na podlagi dokazov, pridobljenih v okviru njegovih posebnih preiskovalnih pooblastil?“

DELOVNI DOKUMENT